

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

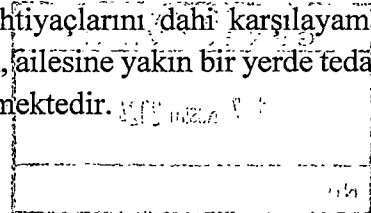
Ülke cezaevlerinde hasta mahpusların sağlık hakkına erişimlerinin engellenmesi ve ağır hastalıklarına rağmen tahliye edilmeksizin cezaevlerinde tutulmaları, insan onuruna aykırı bir uygulamaya sebep olmaktadır. Bu durum, ulusal ve uluslararası hukukun temel ilkeleriyle bağdaşmadığı gibi, hasta mahpusların yaşam hakkını ciddi şekilde ihlal etmektedir. İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) verilerine göre Türkiye'de toplam 1.517 hasta mahpus bulunmakta olup, bunlardan 651'i ağır hasta kategorisinde yer almaktadır.

Bu mahpuslar arasında kalp, böbrek, akciğer gibi hayati organ rahatsızlıkları olanlar, ileri yaşta olanlar ve yaşamını tek başına sürdüremeyecek durumda olanlar dikkat çekmektedir. Tedaviye erişimlerinin kısıtlanması ve tahliye süreçlerinin işletilmemesi, yalnızca sağlık haklarını değil, aynı zamanda yaşam haklarını da tehdit eden bir durum yaratmaktadır.

Kayseri/Bünyan Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutulan 58 yaşındaki Melek Akgün, birden fazla kronik ve ağır hastalığı bulunan mahpuslardan biridir. Melek Akgün'ün sağlık durumu, cezaevinde kalamayacak kadar ciddi ve yaşamını sürdürebilmesi için özel bakım gerektiren bir durumdadır. Akgün'ün sağlık sorunları arasında şunlar bulunmaktadır:

Melek Akgün'ün sağlık durumu, birden fazla ciddi ve kronik hastalığı içermektedir. Kalp rahatsızlıkları arasında mitral kapak yetmezliği, stent takılmasını gerektiren koroner arter hastalığı ve hipertansiyon yer almaktadır. Solunum rahatsızlıkları kapsamında KOAH ve akut alevlenmeler tespit edilmiştir. Ayrıca, ileri derecede kemik erimesi (osteoporoz) ve romatoid artrit gibi kemik hastalıkları bulunmaktadır. Böbrek rahatsızlıkları arasında kronik böbrek yetmezliği öne çıkmakta, böbreklerinin yalnızca %37 oranında çalıştığı belirtilmektedir. Bunların yanı sıra, işitme kaybı, katarakt ve bel kayması gibi diğer ciddi sağlık sorunları da mevcuttur. Bu hastalıklar, Akgün'ün cezaevinde kalamayacak kadar ağır bir sağlık durumuna sahip olduğunu açıkça göstermektedir.

Melek Akgün, sağlık sorunları nedeniyle cezaevinde temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz durumdadır. Engellilik oranı %82 olarak tespit edilen Akgün'ün, ailesine yakın bir yerde tedavi edilmesi ve yargılamasının tutuksuz olarak sürdürülmesi gerekmektedir.

Türkiye'nin iç hukukunda ve taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde hasta mahpusların yaşam hakkı ve sağlık hakkı açık bir şekilde korunmaktadır. Buna rağmen, cezaevlerinde ağır hasta mahpusların tutulmaya devam edilmesi, yaşam hakkının ihlaline sebep olmaktadır. Devletin, hasta mahpusların tedaviye erişimini gecikmeksizin sağlaması ve yaşam hakkını koruyacak şekilde tahliye süreçlerini hızlandırması gerekmektedir. Melek Akgün ve benzeri durumdaki ağır hasta mahpusların serbest bırakılması, yalnızca bir yasal zorunluluk değil, aynı zamanda insani bir gerekliliktir. Bu yönde atılacak adımlar hem ulusal hem de uluslararası hukuka uygun bir insan hakları politikasının tesis edilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. Melek Akgün'ün sağlık durumu göz önüne alındığında, tutuklu yargılanmasının devam ettirilmesi hangi hukuki gerekçelere dayanmaktadır?
2. Akgün hakkında düzenlenen 21.12.2023 tarihli %82 engelli raporu ve diğer sağlık raporları neden yargı makamlarınca tahliye gerekçesi olarak değerlendirilmemektedir?
3. Türk Ceza Kanunu ve Ceza İnfaz Kanunu'nda, ağır hasta mahpusların infazlarının ertelenmesine yönelik açık hükümler bulunmasına rağmen, Akgün gibi sağlık durumu cezaevi koşullarında yaşamını tehdit eden mahpusların tahliye edilmemesinin gerekçesi nedir?
4. Türkiye genelindeki hasta mahpusların toplam sayısı ve ağır hasta kategorisindeki mahpusların istatistikleri nedir? Bu mahpusların tedavi ve tahliye süreçleri için yürütülen bir izleme mekanizması mevcut mudur?
5. Hasta mahpusların sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmak ve tedavilerinin daha insani koşullarda yapılmasını sağlamak için, elektronik kelepçe ve ev hapsi gibi alternatif infaz yöntemlerinin kullanılması konusunda bir çalışma yapılmakta mıdır?
6. Türkiye'nin taraf olduğu AIHS, ICESCR ve Nelson Mandela Kuralları gibi uluslararası belgelerde belirtilen hükümlere uyum sağlanması adına cezaevleri ve yargı organlarına yönelik bir denetim veya düzenleme yapılması gündeminizde midir?
7. Kayseri/Bünyan Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutulan Melek Akgün'ün alternatif infaz yöntemleriyle tahliye edilmesi için bir adım atılacak mıdır?
8. Cezaevlerinde sıkça karşılaşılan hasta mahpus ölümlerinin önüne geçilmesi için, hasta mahpusların durumunu izlemek ve sağlık hizmetlerini iyileştirmek adına Adalet Bakanlığı tarafından yeni bir girişim veya reform planlanmakta mıdır?